

3. ura: Janez Menart: Kmečka balada

V berilu na strani 76 preberite pesem, potem razmišljajte o vaših občutkih ob tej pesmi in s pomočjo vprašanj na strani 77 (Raziskujmo besedilo in Potujmo v svet književnosti) ugotovite pomen oz. sporočilo pesmi, kraj in čas dogajanja, kakšne vrste je pesem itd.

Povezava do interaktivnega berila:

https://www.ucimte.com/?q=interaktivni_ucbenik_prost_dostop/1000196

V zvezek prepiši ali prilepi podatke o avtorju in pomembne značilnosti pesmi.

AVTOR

Janez Menart se je rodil leta 1929 v Mariboru. Zaradi zgodnje smrti staršev je otroštvo preživel pri starih starših in rejnikih. Končal je študij slovenistike in primerjalne književnosti. Zaposlen je bil kot lektor, dramaturg in vodja lutkovnega oddelka, nekaj časa pa je delal kot svobodni književnik in prevajalec. Umrli je leta 2004 v Ljubljani.

Velja za enega najbolj priljubljenih pesnikov današnjega časa. Pisal je tako lirske kot epske pesmi. Leta 1953 je skupaj s Kajetanom Kovičem, Tonetom Pavčkom in Cirilom Zlobcem izdal pesniško zbirko Pesmi štirih, dve leti kasneje pa prvo samostojno zbirko Prva jesen. Naslovi ostalih zbirk so Časopisni stih (1960), Srednjeveške balade (1973), Srednjeveške pridige in balade (1990), za mladino pa Pesnik se predstavi (1969) in slikanica Mižek Figa gre po svetu (1950).

ZNAČILNOSTI

Kratka vsebina: Mračni se, v izbi je miza in nad njo »bohkov kot«. V hiši ni nikogar več, člani družine so bodisi umrli bodisi se odselili po svetu, nikogar ni, ki bi lahko obdeloval zemljo. Sonce zahaja, na tleh se v osenčenem delu izriše srce.

Sporočilo: občutje osamljenosti sodobnega človeka

Motiv: zamiranje tradicionalnega kmečkega doma in družine

Balada: ločimo **romantično, realistično in moderno/lirsko balado**. Menartova je moderna oz. lirska, ki ne učinkuje več z dogajanjem, ampak le še s temačnim vzdušjem. Po obsegu so moderne/lirske balade kratke.

Socialna pesem je pesem, ki odraža družbene odnose. Opozarjajo na bedo, stisko zaradi težkega gmotnega položaja. V *Kmečki baladi* govori o propadu nekoč trdnega kmečkega posestva, saj so lastniki kmetije iskali boljše možnosti za preživetje drugje ali pa so umrli.

Dogajalni prostor: propadla kmetija, kmečko okolje

Dogajalni čas: pomlad (pozna), večer (mrak)

Oblika: Štiri štirivrstičnice ali kvartine s prestopno rimo (abab)

Pesniška sredstva:

- okrasni pridevki: zadnji, zadnjem, poslednji, izrezano
- prislovi (kako?): zgubljeno, grenko, krvaveče → pesimistični in mračno vzdušje
- metonimija = preimenovanje: grunt je brez rok
- posebitev: zadnji dan poseda